

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 080.
Банку Чеських Лівон.
Прага „Діло“.
Рукописи не зворотимо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00
Піврічно 30.00
Річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ-
ХОСЛОВАЧИНІ 30 НОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 ГОТ.

Переговори між Бургосом і Лондоном зближуються до кінця.

Всі британські часописи стверджують, що переговори між урядами британським та еспанським національним у справі наладнання нормальних взаємин зближуються до кінця. Велика Британія установить дипломатичного агента в Бургосі, крім того на території обсадженої національними військами матиме кількох консульських представників.

Авас довідується з добре поінформованих джерел, що лондонський уряд уже давно повідомив паризький, що він думає вислати до

Бургосу торговельного представника; зробить він це безпосередньо після пленарного засідання комітету неінтервенції, що відбудеться в Лондоні нині (четвер) пополудні.

КОГО НАМІЧЕНО НА АГЕНТІВ?

Лондонські часописи припускають, що еспанським дипломатичним агентом у Лондоні буде князь Альба, неофіційний представник уряду з Бургосу у Женеві під час недавньої сесії Ліги Націй; британським агентом у Бургосі — сер Роберт Годжсон.

Розвіваються легенди про італійців у Еспанії.

Як повідомляє Авас, у колах брюссельської міжнародної конференції припускають, що скінченість італійських добровольців у Еспанії не є така велика, як це загалом припускали на основі інформацій лівої преси. Також виявилася неправдивою вістка про італійську окупацію Мадльорки. На ділі є там лише 2 італійські летунські майдани і кадра німецьких та італійських летунських техніків.

ОБА ЕСПАНСЬКІ УРЯДИ ПРИЙМУТЬ КОМІСІЮ КОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Авас подає: У колах британської та фран-

цузької делегації на брюссельській конференції припускають, що оба еспанські уряди приймуть комісії комітету неінтервенції, які мають підготувати евакуацію добровольців з Еспанії, якщо дістануть відповідні гарантії.

155-ОХ УБИТИХ І 269-ОХ РАНЕНИХ НА ВУЛИЦЯХ МАДРИДУ.

Авас повідомляє: Національна артилерія збомбардувала вчора середмістя Мадриду, вбивши 155 осіб і ранивши 269. До цієї цифри не враховано ранених, які власними силами дійшли до своїх домів.

Початок брюссельської конференції.

НЕГАТИВНЕ СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ.

Вчора (середа) в 11. годині бельгійський міністр закорд. справ Спак отворив брюссельську конференцію, в якій бере участь 19 делегацій. Він висловив жаль, що не всі запрошені взяли участь у конференції та підкреслив, що конференція не матиме характеру якогось міжнародного трибуналу, що потягнув би Японію до відповідальності, вона шукатиме лише безсторонно замирення.

Делегати Заучених Держав, Англії та Франції підмітили в загальникових фразах безсторонності конференції.

Голова італійської делегації гр. Марешонті виступив, що постанови конференції не можуть мати характеру хочаби посереднього примусу та репресій та не можуть брати в рахунок навіть моральної гарантії однієї з воюючих сторін. Зрештою конференція не є компетентна розглядати причини конфлікту. „Плятонічні“ резолюції конференції, стверджуючі її повне безсторонність, на ніщо не здатяться. Одиноким шляхом до замирення було би вивести Японію й Китай до безпосередніх переговорів, але в такому випадку ціла конференція зайва.

Делегат Китаю, Уеллінгтон Коо навігтав історію китайсько-японського конфлікту, заперечуючи японські закиди про протияпонську

змову й скомунізовання Китаю. Мирне закінчення конфлікту, заявив Коо, можливе тільки тоді, коли Японія здержить агресію. Китай не заперестане боронитись перед японською інвазією й таким чином боронитиме теж матеріальних інтересів усіх держав у Китаю й засаду йогшани всіх договорів

ГОЛОСИ ІТАЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ

Німецька преса підкреслює недоцільність конференції в Брюсселі: Англія хоче там перевести в діло свій план порозуміння. На такий план тепер уже запізно. При цій нагоді німецькі часописи атакують міністра Ідена за його погляди у справі німецьких колоній.

Подібно глядять на брюссельську конференцію й відомий італійський публіцист Вірджініо Гаїда. На його думку війна Японії з Китаєм в нічому не порушує вашингтонського договору з 1922 р. Дві англійські держави — себто Англія й Америка — займають явно протияпонське становище, тому ніодна з них нездібна до успішної інтервенції в обороні Китаю. Совіти, хоч назагал у своїй пресі бють на триаогу, не виступають збройно проти Японії, лише обмежуються до доставки зброї. Колиб СССР видав війну Японії, тоді він наразився би на розпад

Великий муфті Єрусалиму може залишитись у Ливані.

ЛОНДОН НЕ ДОМАГАЄТЬСЯ ВИДАЧІ ВЕЛИКОГО МУФТІЯ.

„Таймс“ повідомляє, що великому муфті-єрусалиму дозволили залишитись на території ливанської республіки під умовиною, що він занехає політичну діяльність.

Шойно тепер Китай зриває фінансові взаємини з Японією.

Як говорять у Шангаю, китайські банки зривають взаємини з японськими відмовляючись від війни та занехати всі торго-

вельні трансакції. „Китайський центральний банк“ не приймає ніяких векселів ні чеків, що походять з Японії.

У 25-літні роковини смерті основоположника української національної музики, великого композитора і громадшнина, почесного члена наших установ

МИКОЛИ ЛИСЕНКА

відправиться в суботу 6. листопада 1937 в год 6-й вечором в Преображенській церкві (вул. Краківська у Львові)

ЗА УПОКІЙНА ПАНАХИДА

на яку запрошує все українське громадштво

Музичне Т-во і Вищий Муз. Інститут ім.

М. Лисенка у Львові, Співачі Т-ва: „Льв.

Боян“, „Сурма“, „Бандурист“, Союз

Українських Проф. Музик у Львові.

Проти милостині і за загальну допомогу.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Берлін, 1. листопада.

В неділю дзвонить хтось у входових дверей. Відчиняю, перед дверима стоїть пан Фішер. „Здорові були, пане Шпак, зима вже за плечима, наша кампанія зимової допомоги почалася. Чи можу числити на якийсь даток? — Сьогодніж неділя одної страви — чи їсте ви все ще в ресторані“.

— Так, я їм у ресторані.

— Тоді вибачте, прошу. — І пан Фішер уже дзвонить до сусідів й вони радо підписують листу, записують у ній даток, який вони дають на фонд зимової допомоги. В кожному помешканні свого блоку дзвонить пан Фішер в неділю „одної страви“ і в одних дістає датки, у других, що не варять дома, запевнення, що вони їдять у ресторані.

„Неділя одної страви“ це один із геніальних винаходів національно-соціалістичного німецького уряду. Всі ресторани Німеччини, почавши від найзвичайнішого шинку до найбільш люксового готелю мають на обід ті самі страви. Їх до вибору яких 3—4. Сам міністр пропаганди Гебельс, складає стравопис на ці неділі і вже кілька днів наперед оголошують часописи, які страви будуть стояти до вибору в „неділю одної страви“. Страви ці бувають все дуже звичайні: наприклад капуста з м'ясом, горох зі солоніною, картопляна зупа з м'ясом і т. п. поживні зупи. На обід можна дістати тільки ці зупи, без жадної перекуски перед нею зні лакоминки після неї. Ціна досить низька, дешевіша як за пересічний обід. За кожную зупу підписується бон, відштемплований організацією зимової допомоги. Половину цього бону дістає гість, половину задержує ресторан; — для обох частин це є посвідка, що вони взяли участь в акції зимової допомоги. Власник ресторану мусить у „неділі одної страви“ зрестіся власного доходу за кожний підписаний бон мусить він віддати якусь суму (її означають відповідно до якості ресторану та ціни страви) організації зимової допомоги. Страв без підписування бону не видається бо й гостеві бон потрібний, він віддає його як посвідку участі в „неділі одної страви“ у свого „блоккварт“-а.

Організація „зимової допомоги“ це діло міністра пропаганди Гебельса. Спершу, як число безробітних зимою доходило до мільонів мала організація „зимової допомоги“ добродійний характер, та новий підхід до справи затер добродійність цієї великої акції так, що зробили з неї справу соціалістичної солідарності. Виходячи з того, що брати милостиню та її давати несе характер людини, а не Гебельс каже гасло що

кожний німецький громадянин має право заспокоїти свій голод і має право на теплу хату. А як він сам власним заробітком цих потреб задоволює, то інші, що заробляють, мають обов'язок його підтримати. Кожний мусить принести жертву для тих, що їм гірше ведеться. Так повстала ціла організація допомоги незаможним і до неї втягнули властиво кожного громадянина, який має якийсь-так заробіток. Від жовтня до березня відтягають кожному автоматично вже від його платні (на це мусить кожний добровільно дати згоду і випадки, щоб хтось такої згоди не дав, невідомі) якийсь відсоток на „зимову допомогу“. За зимове півріччя видає кожний працюючий громадянин, що тиждень т. зв. „фунтовий даток“ у натураліях — фунт риби, мукі, чи цукру тощо. „Блюкварти“, що ці датки збирають роблять це безплатно присвячуючи цій акції солідарності безмежно багато часу й зусиль.

Сума цих датків, зложених із відсотків від заробітків, з датків у натураліях, з доходів „медічної одної страви“ приносить за зимовий сезон сотні мільйонів марок. Тепер, як безробіття в Німеччині нема, а є лише дуже малий відсоток мешканців, яким зимова поміч мусить приходити з підмогою, це переважно та частина населення, що або внаслідок поважного віку, або халітва до праці вже нездібна. Датки в натураліях розділюють поміж ними, або серед людей, яких заробітки дуже низькі. Однак грошеві суми, зібрані на зимову допомогу далеко більші, як потреби для тих найбільшій. Поде-

куди більша частина зібраних мільйонів йде на інвестиції у т. зв. загально-корисні підприємства, отже в підприємства державного характеру, які дають варстат праці сотням тисяч громадян або творять вартості для всіх доступні як нпр. автостради тощо. Таким робом ці суми йдуть посередньо теж на зимову допомогу, бо на ті ділянки, що саме в зимі (в приватній господарстві) входять у стадію супочинку, загрожуючи безробіттям усім, що працюють у тих ділянках.

Зліквідування безробіття особливо в зимі та зимова допомога творять заворожене коло. Геббельс міг би сказати: безробіття зліквідоване, значить акція зимової допомоги тепер зайва. Та якби не було цієї акції то появилось би нове сезонне безробіття. Імовірно ще одна не менше важна причина існує, чому інтенсивність цієї акції не зменшують, а навпаки її розвивають: це її моральна сторінка. Уряд хоче заціпити в народі готовність та здібність приносити жертви для державних інтересів. Пів року віддає кожна працююча людина частину свого заробітку на державні цілі. Пів року має кожний свідомість: ця моя лепта дає другому, може й мені самому можливість прожитку. Ця свідомість витворює та скріплює духа народної солідарності, отже моральна сторінка цієї акції може ще важніша, як матеріальна. Бо що засоби, коли вони дійсно необхідні, найдуться, то це показалося вже не раз в останніх роках. Та коли ці засоби є висловом жертви кожного для добра всіх, в цьому лежить величезна динаміка сконсолідованого народу.

Маріян Шпак.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, поручає
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ фірма

„Кераміка“

Львів, Галицька 5 (в подвір'ю).

Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“ і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Черговий удар на українську кооперацію на Волині.

Вчора подали ми коротку телефонічну вістку про замкнення повітовим староством у Луцьку Районової Молочарні в Княгининку. Сьогодні містимо отсей допис у цій справі:

Як відомо, наша молочарська кооперація на Волині веде свою працю серед специфічних відносин. Віддана під опіку польського „Зайонзу Ревізіонного спудзельні заробкових і господарчих Р. П. у Варшаві“ — торговельно й організаційно належить вона до Маслосоюзу. Така комбінація не дуже подобається місцевим чинникам. І так як колись давніше добували вони якусь політичну роботу у самій приналежності якоїсь кооперативи до Р. С. У. К., так тепер під політику підтягають приналежність до Маслосоюзу. Правда, „Зайонзек Ревізіонний“ перед своїм приходом на Волинь погодився на спільній конференції з Р. С. У. К. і М. С. на те, щоб усі наші молочарні збували масло через Маслосоюз. Однак проте мабуть за його відомою влада вживає всяких можливих заходів, щоб довести до відривання всіх наших молочарень від Маслосоюзу. А коли проводи Р. М. на Волині в чисто господарських мотивів не хотіли зірвати торговельно-господарських зв'язків з Маслосоюзом, тоді посилювали на них різні „благодати“ у виді санітарно-будівельних приписів та інших законних розпорядків.

Ще м. р. весною дістала Р. М. в Княгининку доручення від повітового староства в Луцьку (з дня 17. III. 1936) зліквідувати негайно молочарню через браки санітарно-будівельного характеру. На інтервенцію проводу Р. М. у цій справі віцестароста заявив зовсім ясно, що все налагодиться, коли Р. М. дасть масло до „Зайонзку“, та зірве всякі зв'язки з Маслосоюзом і його організаціями на Волині. Кілька днів пізніше староста заявив делегації з Р. М. що він хоче бачити нашу молочарню сильною і тому бажає, щоб Р. М. в Княгининку негайно подучилася з чеською молочарнею в Антонівці, яка доставляє вже давно масло до „Зайонзку“. Але коли управа Р. М. договорилася з чеською молочарнею до того, що при злуці згаданих молочарень переймаючою буде Р. М. в Княгининку, „Зайонзек“ і староста видали негайно доручення стримати всякі підготовні праці дотично злуки, мотивуючи тим, що ревізент п. Душинський не має часу на переведення перевірки бізнесів. А п. Душинський, ревізент „Зайонзку“ сказав просто, що провід Р. М. припиняє справу злуки „щоб було ще більше масла до М. С.“.

Водночас віт дістав доручення зорганізувати гмінну молочарню в колонії Подгуже. Однак ця спроба не вдалася. Тоді староста листом з 7. V. 1936. р. вдруге візав провід Р. М. зліквідувати негайно молочарню враз із збірними через технічні браки. По довгих холеннях і просьбах та повідомленні про цілковите усунення всіх браків, виказаних у письмі старости з 17. III. 1936 р., дістала Р. М. устну згоду на дальше ведення молочарського підприємства.

Зате сусідня молочарня в Антонівці почала вдиратися в район Р. М. в Княгининку. Перш усього староство замкнуло збірню Р. М. в Уляниках за незложення плянів. Коли внесено пляни, здавалося, що староста відкине попередні рішення про замкнення збірні, але... справи не полагодили до сьогоднішнього дня. Справа опинилася в Найвищій Адм. Трибуналі у Варшаві.

Маючи велику продукцію, і хоча пристосуватися до вимог закону, Р. М. задумала побудувати собі взірцевий дім. З тою метою 27. VIII. управа зложила відповідні квестіонарі до „Зв. Сп. Рольнічих“ у Варшаві з проханням видати плянів на будову молочарського дому в Княгининку. На це Р. М. дістала 26. січня ц. р. з Рев. Зайонзку відмовну відповідь, мотивовану тим, що, мовляв, думки Р. М. є суперечні з думками і плянами Зайонзку і тому Зайонзек не може видати плянів на будову дому. А промисловий референт у старостві сказав управі цілком отверто, що вже скоро закриє цілу молочарню, і то через Маслосоюз (?).

На виконання цієї погрози не треба було довго ждати, бо вже 9. жовтня ц. р. управа Районової Молочарні в Княгининку дістала з повітового староства в Луцьку письмо з порученням зліквідувати молочарню враз із усіми збірними (за винятком збірні в Заборолі і Богущівці, які Рев. Зайонзек і Вол. Хліб. Палата приділили до молочарні в Антонівці) до дня 1. XI. 1937. р.

Далі ілюстрації наведу відпис цього документу:

Starostwo Powiatowe Łuckie L. p. 8. Łuck, dnia 5. października 1937. Do Zarządu Rejonowej Mleczarni w Kniagininku. Wobec uprząmowania się decyzji z dnia 17. III. 1936 r. Nr. p. 8, nie zatwierdzającej projektu urządzenia mleczarni w Kniagininku i uprawomocnienia tej decyzji zgłaszających prowadzenie smietanczarni w Bukowie, Bogolubach, Trześlądach, Iwanowcach, Szepku, Ośmiedzu, Starostwo wzywa Zarząd do unieruchomienia

Авторизована продаж і стація обслуги
Philips - Radio

Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.

Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядниці безплатні.

mleczarni i smietanczarni w terminie do dnia 1. XI. 1937 r. Na wypadek niezastosowania się do niniejszego wezwania i niedotrzymania terminu likwidacji mleczarni i jej filij zagrałam po myśli art. 16 rozp. Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342) zastosowaniem środków przymusowego, jakim będzie wykonanie zastępcze w postaci salozenia piekarni na urządzenie mleczarni i jej filij. Za Starostą Powiatowego (—) M. Kwiatkowski, mgr., referendarz.

Для пояснення слід згадати, що недомагання, згадані в постанові староства з дня 17. III. 1936 р., на якій оперте доручення про ліквідацію молочарні, були ще м. р. виконані і предложені в квітні м. р. самому старостві до відомо.

Щоб уявити собі, який це болючий удар для селян-продуцентів ліквідація такої поважної установи як Районова Молочарня в Княгининку, наведу тут коротку її історію.

Районова Молочарня в Княгининку основана ще 1933 р. Сьогодні об'єднує вона 1.200 селян в 11 збірних. Денно виробляє 200—250 кг. масла. За 9 місяців ц. р. переробила 955.849 л. молока, за яке виплатила селянам 90.865 зол. Власних фондів Р. М. має 34.815.27 зол.

Про природний розвиток Р. М. найкраще говорять цифри, подані в отсій таблиці:

рік	Кількість до- ставл. молока:	Виплачено се- лянам за до- ст. молока зол.
1933	229.698	23.040
1934	882.003	69.497
1935	773.013	77.000
1936	1.354.886	121.232

Р. М. виплачує найвищі ціни, що стверджує статистика в часописі „Рольнік“ з 28. IX. ц. р. ч. 27, де є порівняння виплат волинських молочарень за перший піврік ц. р. Р. М. в Княгининку виплатила за 492.314 л. молока 43.226 зол. тоді, коли сусідня молочарня в Антонівці за 527.713 л. молока виплатила 43.713 зол. Цифри ці найкраще вказують на добре налаштування господарку в Р. М. та на користи для населення. А проте повітовий староста в Луцьку доручує цю важливу господарську установу зліквідувати!

Сесіяни виборили масовою делегацією до воєводи в Луцьку з проханням відкрити замкнену вже молочарню. Воєвода відповів, що він не може відкрити молочарню, бо вона не відповідає вимогам часу.

Мимоволі насувається питання: Чи дійсно вже навіть господарські установи, які своєю роботою підносять тільки добробут громадян держави, є вже для деяких чинників небезпечні? Кому це потрібно нищити чисто господарські настанови народу? Яка користь з цього для держави? Робота така може і мусить викликати у покритих лише найвище огірчення! Хочемо сподіватися, що компетентні чинники провірять ще раз цю справу і направлять заплідну кривду волинському селянству. Волинник.

ЛІКАРСЬКО-ШПИТАЛЬНІ МЕБЛІ
ВСІЛЯКОГО РОДУ

виконує єдиний фахівець із цієї ділянки
українець — шаховський майстер

СТЕПАН КЛАК

Закончення приймає ф-жа

Олекс. Мація, Львів, Валова 27, тел. 116-60

„З НАРОДОМ — ЗА НАРОД!“

ГУБЕРНАТОР ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ П. КОНСТАНТИН ГРАБАР ЗЯСОВУЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ.

(ВІД НАШОГО СПЕЦІАЛЬНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Ужгород, 28. жовтня 1937.

Автономія для Підкарпатської Русі є вже вирішеною справою. Вирішеною, хоч її певного практичного оформлення досі не знаємо, хоч її реальність є ще — здається — досить нешкідливим та будуть пристосовані ступеневі до умови і вимог закарпатської дійсності. Поки що чехословацький уряд уводить перший етап своєї складної політики, куці — автономії межі закарпатського шкільництва і церковних справ. Другий — невідомий ще своїм компетенційним засягом — етап автономії управління ділянкою крайової адміністрації, врешті третій — буде встановленням крайового союму.

Речі далекі, речі незбагнуті, закриті все ще серпанком стидливої тайни і тому... передчасні для дискусії.

Дискутувати можна нині конкретно тільки на тему губернатора, його політично-громадського обличчя і його майбутніх ходів. Тож дискутують нині на Закарпатті на цю тему багато і всесторонньо. Ніхто не оспорує тези, що від політики губернатора, від сили його індивідуальності та енергії, від ясності тактичної лінії того найвищого достойника краю — залежить майбутня форма і розмір автономних прав Закарпаття. Бо нема ніякого сумніву, що губернатор Грабар є мужем довіри Праги на Закарпатті. Довіра до нього там є навіть сильніше від довіри до нього — тут. Багато говорять про близькі й довірочні взаємини цього ресортового політика до президента республіки Бенеша. Всі ті обставини створюють довкола особи губернатора Грабара атмосферу запитів без відповідей, здогадів без авторитетної основи. Бо нині же губернатор Грабар говорить мало, говорить еластично, лапідарно і загальною. Має враження, що той автохтонний політик все ще сондує ґрунт, що любить рівновагу на політичному плаєсі Закарпаття і за всяку ціну не хоче задрожувати атмосфери, яка не належить до легких.

Хто є губернатор Грабар?

Ще недавно називали його загально на Закарпатті „вигідною особою для Праги“, вигідною, бо політично безбарвною... і компромісовою до безнадійності. Публична опінія призначувала

йому попросту ролі маріонетки в руках все-сильного — як говорять — на Закарпатті крайового віцепрезидента д-ра Мезніка, якого називають „оком і ухом Праги“ на місцевому терені. Нині ці погляди помітно стемперувалися. Губернатор Грабар виявився зовсім несподівано особю в засадничих справах упертою і послідовною та — що найважливіше — активною в позитивному значінні того слова. Ще до сьогодні не втратила нічого зі свого сензаційного посмаку недавня справа приміщення губернаторського уряду, коли то деякі чинники хотіли губернатора посадити в старім будинку жупанату та обмежити сферу його діяльності тільки до репрезентативних функцій... і підписування актів, до цього підписання пропозицій. Конфлікт був кулюарний, але дуже емоційний і засадничий. Водночас виправдував він своєю появою поголоски про... вигідну для деякого ролі губернатора-маріонетки. Але в тому моменті сам губернатор перекреслює ці сподівання. Якими засобами — справа побічна, досить, що нині канцелярія губернатора міститься в репрезентативному будинку Крайового Уряду. Йі салони межують зі салонами недавнього віцепрезидента, тепер віцегубернатора д-ра Ярослава Мезніка. Губернатор Грабар тримає руку на живчику краєвих справ, використовує свою компетенцію максимально і живе у взаємних співробітних взаєминах з чеським віцегубернатором. Я мав нагоду чути позитивно про цю співпрацю, безперечно корисну і доцільну, підчас розмов, які я мав приємність відбутися між ними з обома достойниками.

У ГУБЕРНАТОРА ЗАКАРПАТТЯ.

З губернатором Грабаром пощастило мені говорити кількакратно на політично-громадські теми. Останню розмову мав я з ним у його кабінеті, коротко після величавого національного здвигу „Просвіт“ в Ужгороді.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

— Пане губернаторе, яке Ваше вражіння з просвітняського здвигу?... — питаю і не можу стримати усміху, що його викликає радість, яка ще нині ходить переможно по вулицях Ужгороду. Радість з виявленої сили наших закарпатських братів.

Губернатор також усміхається і відповідає коротко та ясно:

— Це була несподіванка. Для всіх і навіть для мене. „Просвіта“ здобулася на велитенський подвиг.

— Може не так сама „Просвіта“, пане губернаторе, як народні маси, до яких вона промовила по народньому, по українськи... — атрачу, але не дістаю відповіди.

Сідаємо. Виймаю свій невідступний блокнот. Губернатор сміється:

— Знову записки!

— Це тільки для найважливіших точок, пане губернаторе — відповідаю і також сміюся. Настрій для інтерв'ю виїмково добрий. — Чи можу питати? — продовжую. І не чекаючи згоди, питаю:

— На підставі закону з 28. червня 1937. р. ви, пане губернаторе, з днем 8-го цього місяця вступили у виконання своїх урядових обов'язків.

— Так.

— Чи не були б ви схильні сказати, як собі уявляєте дальшу політичну дійсність Закарпаття?

— Щож, пророком годі бути — усміхається мій співрозмовець — Підкарпатська Русь переживає все ще весну свого національного розбудження. Така весна завжди бурхлива. Як знаєте, тут, на цьому терені, температура політичної боротьби вища, як донебудь інде в Чехословацькій Республіці. Крім партійно-політичного питання, крім тяжких господарських проблем, маємо тут ще боротьбу національно-політичних світоглядів. Адмініструвати краєм у таких умовах незвичайно важко і відповідально тим більше, коли засади демократії дійсно обов'язують і закреслюють дуже широкі межі політичної толеранції. Політична дійсність Підкарпатської Русі — це у майбутньому дальша боротьба, подібна у всіх своїх пристрасних нюансах до дотепіршньої.

— Але ваша політика, пане губернаторе?

— Моя, як шефа Крайового Уряду? Не може бути інакше, як тільки нормалізаційна. І очевидно об'єктивно-справедлива. Не є в інтересі держави, ні краю, поглиблювати і підсилювати пристраси.

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ВИСЛАНЕЦЬ.

Очарований її красою, не міг від неї відірвати очей. А дівчина, не підозрюючи, що її сидять, почувавшись вільною в жіночому крижі замку, весело купалась, гралась мячем, сміялась. Григор отямився щойно тоді, як дівчина зчезла з ікарі.

— Це везирська дочка, Баятон-хон, — похилив таємничо Бухмет-Алі, що придивлявся жіночій красі таксамо счудований, як Григор. — Ми за далеко зайшли. Добре, що ніхто не бачив.

Вертались. Та розмова вже не могла ніяк скінчитись. Молодому гетьманові не міг зійти з очей принадний образ прекрасної дівчини.

Тільки дівчат бачив уже на своєму житті та жадна не подобалась йому так, як оця туркиня. Везир приготував гучне прийняття. За бенкетом заявив Григорові, що тішитись союзом і пристає до нього. Дуже радо pomoже гетьманові добитись гетьманства та вже навіть вислав йому султанський наказ до кримського хана, щоб він ладився до походу.

При від'їзді вручив ще гетьманові дружнього листа до батька.

Над містом послались передвечірні тіні, пороху гас день, прилягаючи шлях дрімлювцю вечорові.

Глибоко задуманий, їхав Григор під опікою татарської стежі та вслухувався в ритмічний тупіт коней, що гинули у безконечній тиші вечора.

Думки ніяк не хотіли покинути прекрасної Баятон-хон.

III.

— Мусимо, панове, негайно організувати виправу. Негайно! Бо проклятий Петро вже йому нових десяти тисяч війська садив на Україну. Та він хоче не диш козацькі вольности

знести, але весь народ змести з лиця землі. Як довго будемо бездіяльно сидіти? — говорив Орлик до зібраної старшини.

— Треба раніше упевнитись щодо всіх союзників... — доповів генеральний бунчужний, Федір Минович.

— Союзники вже є. Не Слобідщину вирушить кримський хан, ми знов увійдемо на Правобережжя. Нам на підмогу прийдуть ще татари від везира...

— Які нові відомості від Карла? — запитав Ломиковський.

— Король запевняє, що в рішальній хвилині пічне заціпку з півночі так, щоб не дозволити Петрові кинути цілої сили на Україну. Думаю, що такий план найкращий.

На обличчях присутніх видно було задоволення. Навіть подковник Горленко згоджувався. Він говорив:

— Сотник Мусій, що недавно перебував тайно на Україні, повідомляє, що на Правобережжі всі нам прихильні. Жають лише наші пониз, щоб із нами злучитись і разом станути до боротьби. Вже надобно народові московська самоволя!

Нарада зближалась до кінця. Постановили зібрати всіх козаків на другий день і вирушити до Караджі, щоб авіати, злучившись із везирською допомогою, виправитись на Україну. Старшина розходилась. У кімнаті лишився гетьман. На дворі темніло. В кімнаті від кута до кута тяглися сірі клуби імлі.

Гетьман задумався.

Пригадав собі буйні, пребуїні литовські бори, де ридився, своє безжурне дитинство та могодечі мрії.

Пригадав собі широкі безмежні степи українські, віяні, наче воля.

І здавалось йому, що степи ці погорбилися, покорчилися, укриваючи свою поверхню чорними могилами, між якими прохлюдується синьо, мов голуб, гетьман. Очі його грізні, люті, а уста, скривлені до болю, викидають негарзуючі прокляти...

Здрігнувся. Відігнав від себе неспокійні думки та вийшов надвір.

— Андрію — закликав козака — приладь на завтра коня та зброю вичисти!

— Отже напевно ідемо, пане гетьмане!

— Ідемо!.. А чи тобі не стужилося за степами, щоб ще раз бодай погерцювати з шаблякою в руках? Чи не чуєш вже в собі палкої козацької крові? Знидів ти на чужині.

— Що, я! Але ви, пане гетьмане. Вам би вже відпочити. Літа прийшли. Вже певно я нема тої сили, що була. Пора вам, пане гетьмане, відпочити!

— Не можна, Андрію! І який це відпочинок у чужому краю, коли рідний руйнує ворог.

На гранатовому небі блискали золотим сяйвом зорі, присичуючи палкому місяцеві в далекі, вимірну дорогу.

IV.

Гетьман Григор уже від кількох днів перебував у Караджі. Перебравши за турецького купця, мешкав на передмісті.

Цілими днями вештався поблизу везирського замку. Хотів бодай здалеку побачити це раз Баятон-хон. Але завжди надаремне. До замку годі було відістатись через сторожу. На вулицю вона не виходила.

Тимчасом перебігали роздзвонені сонцем ліп, кричали радісною ясністю та мовкли тиши сумом у тинах вечорів.

Тоді пахли довкола зрілими овочами сади, полями перегулювався вітер і надзвичайно тихо підходив до міста вечір. День поволі топився в далекій сірині безмежного моря.

Високо на горі, у мінареті почав свою вечірню молитву мусулман. Голос його вилетів спершу несмілою пташкою, потім дужчав, аж поплив над містом тремтливим співом.

Алла-гу акбар...

Аллагу-гу акбар...

Аллагу-гу акбар...

(Докінчення буде.)

PHILIPS

Super 4-38

має дуже чутливий
самочинний прилад
протизапальний.

— Але дотепер ті пристраси підсичували. Москвофільська диверсія в народних масах мала видатну підтримку деяких адміністративних чинників...

Мій співрозмовець перебив мене:

— Це так з вашої точки погляду. Політичні противники українства захидають урядовим чинникам докладно те саме у відношенні до їх ідеологічного руху Зрештою, ця справа мене безпосередньо не торкається. Може вас тільки зацікавити, що моя політика не буде політикою вигравання сил, але лагіднення. Хочу створити на Підкарпатті здорову політичну атмосферу. Якщо мусить бути боротьба, то нехай вона буде чесна і нехай послугується чесними засобами. Мусимо виявитися гідними демократії.

Переходжу на іншу тему:

— Пане губернаторе! Двадцятьчотири члени вашої Прибічної Ради вже іменовані. Чи вони будуть зверхниками ресортів Краєвого Уряду?

— Ні, їх функція тільки дорадча.

— В складі тої Ради на 24 особи є всього вісьмох українців. Чи дійсно українці становлять меншість населення Підкарпатської Русі?

Губернатор здвигнув плечима:

— Думаю, що ваш підхід неправильний. Не йде тут про українців, але про карпаторуське населення краю...

Тут задумався і почав поводити:

— Бо, бачите, у нас велика різниця у підході до справи. На основі матеріальних даних українців у нас годі інтерпретувати інакше, як суто політичний і сепаратистичний рух, як ідеологічну течію, що не дається відлучити від поняття соборної самостійності. Є впливові політичні круги у нас, які твердять, що не може бути державно-співтворчого українства в рамках іншої держави, як українська. Безумовно спричинником такого підходу є молодість українства зі всіма прикметами молодечого темпераменту, з безкомпромісовістю, з максимальними вимогами... при обмежених, часом дуже обмежених, практичних можливостях на нашому терені.

— Алеж це зовсім помилковий підхід, пане губернаторе!

Перебив мене:

— Знаю, що хочете сказати і не хочу дискутувати на цю тему. Я тільки зясовую вам фактичний підхід до українства тут. Щоб той підхід змінити, треба не тільки теоретичних, але й матеріальних доказів... що є інакше.

І знову по хвилині:

— Ви знаєте Підкарпатську Русь. Населення її добровільно алуційське, а Чехословацькою, як руське населення Підкарпатської Русі. Чи це не пояснює і не обосновує правно політику чехів?

хословацького уряду на цій території? Вслід за цим, що торкається складу моєї Прибічної Ради, мушу ствердити, що карпаторуське населення є заступлене в ній 16 місцями, отже має рішальну більшість.

Хвилина мовчанки і знову підіймаю до зануди трафаретну тему:

— Пане губернаторе, вибачте за сміливість: яка на ваш погляд є мова карпаторуського населення?

Губернатор усміхається:

— Очевидно руська — відповідає.

— Значить: московська?

— Ні, малоруська.

— Значить, карпаторуське населення Закарпаття — це малороси, а малороси — це українці!

Мій співрозмовець розвів руками:

— Ви знову своє! На мій погляд все це справа інтерпретації і на цю тему дискутувати не буду... і не можу. Скажу вам тільки, що коли карпаторуське населення краю само окреслить себе українським, то напевно ніхто в державі не буде нехтувати такого самовизначення. Але покищо мусимо рахуватися з фактом, що існують тут дві народні, ідеологічні течії і я, як губернатор, мушу триматися в практиці пропорційного укладу сил.

— Пане губернаторе, чи правдиві поголоски про ваші розходження у поглядах з віце-губернатором д-ром Мезніком?

Губернатор різко заперечив:

— Видушма. Запевняю вас, що співпрацюємо в найкращій згоді.

Відважуюся на черговий запут:

— Пане губернаторе, якщо можна знати... Ви особисто... по національності?...

Здивований, трохи втомлений погляд:

— Я... Я русин. Чистокровний, автохтонний русин. Моє гасло: „З народом за народ!“

Тут мій співрозмовець задумався.

— Зрештою — сказав поволі — одна кров і в нас і у вас...

— Тільки?... — перебив я.

Губернатор не відповів. Піднявся і простягнув до мене приязню руку:

— До побачення!

Авдієнція була скінчена.

„Яка тяжка і складна, а проте яка радісна надія всупереч усьому закарпатська дійсність...“ — думав я, сходячи вниз по широким мраморних сходах палати Краєвого Уряду.

На сквері перед палатою було соняшно і тихо.

Роман Голіан.

Отвертий лист.

ДО ПАНА ПРЕМ'ЄРА МІНІСТРІВ СЛОВО-СКЛАДКОВСЬКОГО У ВАРШАВІ.

Дня 9. жовтня ц. р. в год. 8. рано вийшов з помешкання в Моршині, де перебував на лікуванні, мій син Ярослав і від того часу всякий слід по нім пропав. Повідомлена про цей випадок поліція в Моршині заявила, що їй нічого в цій справі не відомо. За пропавшим почали розшуки брат Богдан і товариші. Хоч поліція в Стрию заявила, що Ярослав є арештований, то поліційні слідчі і прокураторські влади у Львові постійно стверджували, що їм нічого в цій справі не відомо, ані ніхто з них не дав припорушення арештувати Ярослава Старуха. Інтервенція громадянських чинників у компетентних властей не дала ніякого позитивного успіху. Стрівожена долею свого сина приїхав я до Львова, та всі мої заходи відшукати чи хоч довідатися щонебудь про мого сина були безуспішні. Щоб позбутися моїх запитів, подавали мені різні влади різні суперечні вісті, мовляв, мій син арештований раз у Львові, раз у Рівному, раз у Люблині.

Тому, що син є важко хорий на шлункову недугу, катар кишок, жовчеві каміння і нирки та вимагає негайного лікування, прохаю Вас, Пане Прем'єре, видати наказ відповідним чинникам, щоб виявили місце в'язничного побуту мого хорого сина і дозволили мені подбати для нього про відповідну лікарську опіку.

Львів, дня 3. листопада 1937.

Анна Старух
у Бережанах.

ценник відповідальний. Слід уже раз закинути цю блажмину фразу: „Нам священикам не вільно уступати з поля бою, нам треба втискатися до світських товариств та установ, щоб паралізувати погубний вплив та щоби світських приєднати до позитивної і корисної праці“. Досвід та історія доказують саме щось протилежне.

Далі читаємо, що світські патріоти не дозволяють (?) Церкві основувати свої товариства й організації та що Церква не може розвинути свого впливу в нашому народі. Кир. Григорій дуже гостро осуджує загальне духовенство за те, що воно стоїть під диктатом світських демагогів:

Священники не тільки не виграли війни „не уступаючи з пляцу бою“, але ще зміцнили позиції ворожих установ і нарід туди завели. Не тільки не спаралізували погубної праці, але спричинили ще моральний розклад всякої позитивної праці.

Далі йде незвичайно гостра догана священикам, бо, мовляв, вони замість бути провідниками, стали „панськими(?)“ прислужниками. І тому

забороняється під канонічним послухом усім священикам, як душпастирям, так і на інших становищах, належати до світських товариств та установ якогонебудь роду, в яких виділ і голова вибрані голосами членів з виїмком тих товариств і організацій, де священик з уряду, а не з вибору має вступ або які мають на цілі підтримувати справи Церкви і стоять під впливом Церкви. Також вільно бути членами фінансових, економічних, торговельних та промислових установ на основі членських вкладок чи акцій, але ніколи не вільно сповняти в них безпосередньо якийнебудь уряд чи функцію.

Цєю заборонаю — каже Кир Григорій — не хоче він шкодити тим установам ні не хоче, щоб духовенство ставилося до них вороже. Священники можуть підтримувати радою та інформаціями добрі світські установи, прихильні Церкві. Вкінці Кир Григорій каже, що згадана заборона має на меті дивину авторитет Церкви і піднести гідність та вплив священничого стану.

Наші уваги з приводу появи цього дивного розпорядку подамо завтра.

Дивний розпорядок Преосв. Хомишина.

Наші читачі вже знають про новий розпорядок Преосв. Григорія Хомишина, що про нього ми написали вчора за півофіційною агенцією „Всхд“. Згаданий розпорядок Кир Григорій передрукувала повнотою „Нова Зоря“ з 4. ц. м. (ч. 84) в найновішій числі „Вістника Станіславської Епархії“ ч. X—XII, за 1937. р.) п. н. „Про діяльність священика у світських товариствах і установах“. Тому нині переповідаємо докладно зміст цього довшого розпорядку, при чому важніші уступи передруковуємо майже повнотою, щоб наше громадянство знало, чому гр.-кат. священикам Преосв. Григорій заборонив належати до світських товариств та установ і як він свою заборону мотивує.

На початку свого розпорядку Кир Григорій пригадує священикам, що священничий стан є вправді для всіх станів, але одночасно стоїть понад усі стани. Обсяг його авання і діяльності дуже широкий. Він повинен кермувати та ушляхотнювати діяльність світських людей на різних життєвих ділянках, але сам не сміє зайти в висоти свого становища і віддатися якійсь світській діяльності із занебаням святых обов'язків свого авання. Ця діяльність священника на різних ділянках суспільної праці має бути лише додаткова, бо головне його завдання, головна його

ціль — остати священником і відповідати обов'язкам та священничому аванню.

„Щодо діяльності священика — читаємо далі — у світських товариствах та установах, до яких він належить як вибраний член, чи навіть як голова, то це не є честь для нього, що його вибирають на члена, чи на голову світського товариства. Це радше ганьба(?) для священничого стану. Бо священник вже тим самим, що він священник, повинен мати вступ, а в кожному випадку вплив на хід і розвиток світських товариств. Одне коли він тільки на основі вибору там належить, то він залежний від членів дотичного товариства. Бо коли їм не подобається, можуть його викинути з товариства. А хочби не викинули, то всеж такі священники влягають за рівного, він трактований нарівні з іншими членами. Коли члени дотичного товариства віруючі, релігійні, прихильні Церкві, то вони повинні самі просити священника, щоб їм радив, помагав і то як священник, а не як вибраний член чи голова. Крім цього священник може бути наразений на компромітацію, коли товариство допустить карікатурні учинки або допустить зловживання. Тоді і свя-

Жіноча сторінка.

Менше балачок, а більше діла.

Як часто доводиться чути нарікання на наших жінок, наших матерей, що тоді, коли треба було напруження всіх сил народу, вони були за слабі, за мало свідомі, що наша жінка - українка не виконала свого національного обов'язку так, як то зробили жінки інших народів, була за мало жертвенна, без ініціативи. Особливо багато чуєте нарікань на наше жіноцтво, що в справі пропаганди нашої справи жінки не були корисні. Вказують на жінок інших народів, які жертвували для батьківщини всім найдорожчим, за що й завдячує їм нарід свою кращу долю.

Болочне слухати таких докорів, але нераз бодай у душі доводилося признати їм деяку рацію. Особливо коли надходять такі листопадові дні чи які інші національні свята, такі докори під адресою жіноцтва стають особливо колючі і прикрі. „Не зберегли...“ „не втримали...“ „не зуміли...“ А в цій нашій невдачі є трохи нашої вини, жінок.

Та поруч з жалем і каяттям за минулими нашими гріхами встає страх і за наше майбутнє. Чи змінилися ми настільки, щоб бодай у майбутньому не повторити наших помилок, щоб бодай у майбутньому не заслужити на назву недбалих матерей і громадянок, що не зуміли виховати молодого покоління, ліпше його підготувати? І то їй той страх, що дійсно мало ми змінилися, що дійсно не виконуємо своїх обов'язків, так, як треба, бо справа не в тім, що ми готові принести в жертву все, що маємо найдорожчого — своїх дітей, але в тім, які з того знову будуть наслідки, оце реальне питання і воно пригноблює.

Певно, що наша жінка за останні десятиліття пішла у своїй свідомості і активності значно вперед. Великий розрив наших жіночих організацій вказує на те, що жінки розуміють своє завдання, ставляться до нього поважно, хочуть зміни і направи не тільки у своєму суспільному становищі, але й для всього народу.

Але... але всього того замало, бо вся та наша праця більше на словах, ніж на ділі. Всі ті тисячі і тисячі zorganizованого жіноцтва то ще на жалі тільки паперові цифри, а тих, що дійсно працюють над собою — невеличка жмінка. Не є це голословне твердження, щоб зробити комусь прикрій докір, але тверезий погляд на справу і бажання у пізнанні похибці, шукати направи. Забагато ми говоримо про свої різні успіхи і досягнення, занадто скоро тішимося ними і галуємо про них та запалюємо солом'яним вогнем.

Подивімся хочби на те, чи багато зроблено нами для міжнародної пропаганди. Те, що нас внас кілька видатніших жінок з міжнародного жіночого світа є очевидно деяким досягненням, але коли підрахуємо ми те, як остаточно до нас ті жінки ставляться, головню як ставиться загал, буденна маса жіноча то досягнення наші дуже маленькі. Ще багато й багато зустрінемо країн, де про нас, як нарід навіть не знають, де учить та вчительки історії та географії про нас навіть не згадують, де звичайний собі „обивател“ читаючи в часописах про наші справи крутить здивовано головою, де це вони ті українці житуть, що то за нарід. А тільки тоді, як про нас будуть оті звичайні собі „обивателі“ знати бодай стільки, як знали перед війною про чехів, поляків чи інших, можемо сподіватись на де-

який успіх, тільки тоді, коли кожна мама зможе пояснити своїй дитині про те, хто ми і чого хочемо, можемо ми сподіватись і підтримки різних політиків, які як-не-як все прислухаються до голосу мас, на яких вони спіраються у своїх партіях та організаціях. Ось про пропаганду серед широких мас, звичайних, не видатних може нічим людей не мусимо ми забувати також, а про неї мають і повинні би постаратись ті наші жінки, що доля їм судила жити поза межами батьківщини. Про цю пропаганду повинні би старатись і наші жіночі організації за кордоном і наша студіююча жіноча молодь. Приватними балачками, відчитами в різних організаціях, які може на перший погляд і не мають з політичними впливами нічого спільного мусять наші жінки ширити оту пропаганду не оминаючи очевидно зв'язків і з одиницями впливовими та організаціями міжнародними. Не тішитись тільки тим, що нам пощастило бути на якомусь засіданні якоїсь організації, а може й слово якесь там кинути, але робити звичайну, непомітну, непоказну щоденну працю у справі пропаганди. Ті, що так роблять, нехай тішаться, що роблять те, що треба, а ті, що не роблять, нехай задуматься над тим, що вони можуть зробити такої малопомітної ніби пропагандою велике діло.

А нам жінкам в краю, над чим нам слід задуматись у такі листопадові дні? Над тим, що треба нам упертої і дрібної праці над самими собою у всіх ділянках нашого життя. Над тим, що не час нам дискутувати над справами престіжовими. Що справа не в тому, чи матимемо ми тисячі і десятки тисяч членами наших організацій, а в тому, як ті члени працюватимуть, що парта буде кожна одиниця. Не треба нам боятись поділу праці між собою, навпаки треба спеціалізуватись в окремих галузях, щоб ліпше можна було своє завдання виконати і тішитись не тільки своїми успіхами, але й успіхами інших наших організацій, не суперничати неприхильно між собою, а боятись суперництва чужих. Забути особисті амбіції і пам'ятати, що є щось, що об'єднує нас усіх, що й тих найзапекліших ворогів ставить поруч себе. Час нам жінкам усвідомити собі, що перед нами великі завдання, а успіх досягнемо тільки тоді, коли будемо тяжко і систематично працювати над собою самими та нашими молодшими сестрами. Час забути про голосні, бундуючі слова, тішитись солом'яними вогнями, що хоч і яскраво спалахнууть в часі якогось свята чи зібрання, але дуже скоро гаснуть і вітер навіть і той легенький попіл роздуває без користі.

Пам'ять тої невеличкої горстки наших жінок, що в тяжкі дні для нашого народу виконала свій обов'язок кличе й нас не до голосних слів, а до тяжкої буденної роботи. Їх незабутні тіні домагаються від нас, щоб ми відкинули від себе ті докори, які доводиться нераз вислухувати за нашу колишню пасивність і невідготованість. А ті з тих наших героїнь, що ще живуть між нами, нехай і далі вчать нас, ведуть нас, нехай більше нагадують нам про те, які їм труднощі ставали на шляху, тоді, як вони поруч з мужчинами брались творити велику справу.

Лише діло й діло без голосних фраз допоможе направити нам похибки минулого та добути нашим дітям ліпше майбутнє. Т. Доля.

Балачки про моду.

ПІСЛЯ РЕВІ МОДИ.

Відома й популярна робітниця Осипи Остаповичевої презентувалась на днях львівській публіці. Під покровом Філії Союзу Українок влаштувала дня 2. ц. м. ревію моди.

Треба признатись, що з ревії моди нам якось не щастить. То бракує доброї естради, бо як відомо, на ревію моди найкраще надати довгий поміст посеред салі. То бракує добрих модельок, що вміли б як слід презентувати сукню. То вікниці боїмося ревію називати ревією, як це було торік із „Святом весняних костюмів“. А коли вже переборили й усунули ці недоліки, не вміємо на ревії витворити цього товариського настрою, що приємно нашому жіночому цікавості. Недавня ревія, хоч усе не мала перших недоліків, була якось

дивно поважна. Павзи поміж виступами моделей треба би виповнити чимисьбудь — дотепами, гутіркою про моду, або хочби цінами матеріалів.

Зате моделі робітні казали нам забути про те. А може це й вони викликали отой поважно-побожний настрій?

Бо й справді подумайте! Сукні, з'являються, мають не лише першорядний, фасон, крій, прикраси, але й — розмах.

Що це значить?

Все в них зложено якось особливо. Сміливий добір колірів, якась незвичайно проста, але й рафінована прикраса, якийсь несподіваний ефект. Чувте в цьому подих великого світа.

Це й зрозуміло, коли зважити, що п. Остаповичева пильно слідкує за новинами в моді й щороку виїздить двічі на чужину. Оце недавно вернулася із Парижа. Там під впливом вистави та її кольоніальних павільонів проявились у моді східні течії. Наприклад драпування, декоративні пояси, пишні гапті. Цікавою новинкою є також „лінія пані Сімпсон“, себто широкий обтислий пояс при зморщеним станичку, як це було при шлюбній сукні княгині Віндсор.

Показ обіймав двадцять сім моделей. Добір їх був добрий, бо рівномірний. Були сукні передполудневі, візантій, вечірні окрім того багато верхнього накриття.

Може замало уваги присвячено спортовим сукням. Але що спортовий жанр тепер панує і пеполудні, а навіть увечір, то цієї недостаті так не відчувалося. Поміж спортовими сукнями звертала на себе увагу вовняна, брунатна з дискретною аплікацією в жовтій барві.

Зате пополудневими можна було насолоджуватись. Як відомо, шийот їх тепер із тяжкого шовку, або мережива. Отож п. Остаповичева вивела одну брокатову, дві мереживні чи прибрані мереживом і кілька шовкових. Звертала на себе увагу розкішна сукня з тупо-блякитного шовку зі срібним гаптом. Так само чорна шовкова, прикрашена драпованим поясом фіялкової барви.

Вечірні сукні були дуже оригінальні. Зокрема одна з білої вовни (остання новинка на вечір!) обшита чорними паетами.

Футряні прикраси і футра доставила фірма Гаушевського. Капелюхи, прекрасно dostosовані до кожного моделю були переважно з фірми п. Бережницької; кілька виконала також фірма „Мак“. Рукавички та шалики були з кремені „Базару“ й Е. Думина. Шкода тільки, що зі згаданих виставців не було нікого на салі, щоб пояснив модні тенденції в тих ділянках та подав ціни.

Треба признати, що модельки (пп. Гвоздецька, Шухевич, Ярославич) виводили сукні дуже вміло. Їх природна грація та прегарні постанти підчеркували особливості кожного моделю. Косметичні заходи виконав салон п. Гаврисевичевої, а зачіски робітниця п. Кутковського. л. б.

3 нашої хроніки.

Господарські поклади. Городовина — в нас усе ще недооцінювана. Не тільки що мало визнаємо її, але й не вміємо як слід приправити. І тому адеться вам, що вона може бути лише додатком до інших страв.

Останній погляд у клубі „Нової Хати“ й „Труду“ старався направили цю хлібу. Із асуду, що його англосила п. Наталя Гаврих, довідалась ми, що городовина в щоденному харчуванні колючо потрібна, не тільки як доповнення м'яса, але й тоді, коли маємо „лінійний день“ і в стравах і самі м'яси отримати. Конче треба їх перешнати якимсь городишним додатком. Або також подати городовину на вечерю, коли її при обіді не було. Городовина має в собі складники, що для розвитку людського організму дуже потрібні.

Практично перевела п. Гаврих показ варення булочки. Це мало відомо городовина, що її мало визнаємо в нас — бо вона все однаково смакує. На вигляд непоказна. Це немов коринтні булочки з перостами. П. Гаврих обібрала їх і кинула до рітки на гарячу воду. Пригадає при цьому, що при варенні городовину треба все кидати на гарячу, а не холодну воду. В гарячій воді білок назверх городовини отшмається, творить оболонку і зберігає всередині цінні складники. В холодній воді цієї оболонки нема й тому мінеральні соли згодом викоплюються з городовини.

Коли булаа аманда, п. Гаврих вишнала й та покла маслом із тертою булочною. Присмажучи булочки, звернула увагу на те, щоб не кидати зразу всієї скількості масла; присмажене воно тратить на вартотю. До смаження дати лише дрібку його й на цьому приручати. А вже коли булочки готові, знати з нього і додати решту масла; воно зваранке розтопиться й має повну свою ціннісну вартотю.

Бульва має солодкий смак, що пригадує шпирити. Ця бульва й добувають просто з прици, так що вона не має ліжничого запаху змисової городовини.

Практичний показ обіймав ще страву „городовинний букет“ і варення в папері. Булоб занадто обширно описувати їх тут. Та треба признати, що покази всі перекладає п. Гаврих дуже загалом. Отримавши нове ім'я спалати в козній ділянці, що й не дивно, як багато наших господарів німа цікавості.

Черговий показ відбудеться з четвер, 11. листопада у домі клубу п. н. „Вулиціскавни волового м'яса“. Гостям і членам ради.

Пам'ятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто після їх до бо ротиби — Українська Нація! Обов'язком цілої Нації інвалідів відповіла забезпечити.

Сторінка без політики.

Американський рятунковий музей.

Філадельфійський міліонер Пікок, якого одного разу вирятували від смерті фабричний робітник, задумав зложити музей, що його прозвали згодом музеєм безіменних героїв. Ця установа, що існує вже від трьох літ, нагромадила за той час цікаві історії, що торкаються тисяч випадків.

Окреме пресове бюро переглядає всі американські часописи, шукаючи в них описів вирятунку людей. Кожний чоловік, що виконав таке діло, дістає премію в сумі 100 доларів. Крім цього музей заховує світлин осіб, що вирятували й тої, яку вирятували, як теж тих місць, де відбулася ціла подія. Вкінці до кожної події долучений подрібний опис.

В окремій кімнаті приміщені подробиці, що торкаються т. зв. „королів-рятівників“. Цю назву надає Пікок за особливі героїські вчинки. До тієї назви долучена ще окрема премія у висоті 1000 доларів.

В тій кімнаті приміщений ескімос Манак із Лябрадору, який надбавши півзамерзлу підбігову виправу, зложеною в кільканадцять осіб, перебув за три дні і ночі небезпечну дорогу до найближчої оселі, де повідомив рятункову сторожу і разом із нею 72 години гнав назад до трагічного місця. Пятнадцять людей завдячує своє життя тому молодцеві, що за шість днів і шість ночей спав ледви кілька годин та поживався прихалпом і то підчас їзди.

Іншим героєм виявився машиніст Гарлей, що він поїзд на лінії Шікаго—Детройт. Він побачив із вікна льокомотива, як двоє дітей змагалися із стихійною хвилею на озері Мічиген. Гарлей миттю задержав поїзд, скочив до озера та врятував дітей, щоб зараз таки далі вести паровіз та відробити втрачений час швидшою їздою. Про цю подію довідався Пікок із скромної, газетної замітки, бо сам Гарлей не розповідав про свій подвиг нікому.

Летун Біллі Веритрой брав участь у великій рятунковій акції підчас однієї повені. Коли кружляв над околицею Вайксберґ, доглянувши на даху хати, яку кожної хвилини могли забрати хвилі, цілу рідню, що давала йому розпучливі знаки. Він негайно спустив драбинку і кружляв над хатою так низько, як тільки міг. Чоловік, станувши на останньому шабді драбини, подав летунові одну дитину, згодом із важким трудом другу. Колиж таку несамоовиту подорож між небом і землею мала відбути жінка, нещасна втратила свідомість, та спадуючи в розшалілі бурини, потягнула за собою чоловіка. Обоє вони згнули на очах летуна, який видно не міг їм уже допомогти. Та двоє дітей він вирятував.

В музею Пікока є теж події, яких героями були звірята, а саме: коті, що викликали алари, коли вибухла пожежа, коні, що витягували своїх вершників із води, собаки, що гавканням вказали на небезпеку, яка грозила неминучою смертю і т. д.

Найцікавіший випадок торкається шестилітнього льва Еді, який звів героїську боротьбу в обороні свого пана, присмирника звірів, Ші Льюнга. Перед двома роками, коли Ші Льюнг опинився в клітці звірів, один тигр, подражаний якимсь нерозважним рухом присмирника, кинувся на нього. Здавалося, що ніщо вже не зуміє вирятати Льюнга з кігтів розлюченого тигра, коли нараз Ші Льюнгові скочив на поміч лев Еді. Між двома мешканцями джунглі вивязалася боротьба на життя і смерть. Заже вдалося розділити обох звірів залізними прутами, минуло доброї чверть години. Ші Льюнг цілий рік лічився у шпиталі з одержаних ран, аж врешті повернувся зовсім до здоров'я. Лев Еді даліше дивує всіх аворушаним привязанням до свого пана.

Скарб у мумії.

„Королева краси“ й египтологія.

Міс Май Губард студентка археології в коледжі Гарварда, найкраще винаймуваній американській високій школі, двічі заставила американську прилюдну опінію займатися своєю особою. Перший раз, коли її вибрали академічною „королевою краси“ і коли вона відкинула цю почесність кажучи, що вона є студенткою, а не фільмовою зіркою, яка своїми тілесними прикрасами хоче робити кар'єру. Другий раз викликала красуня-студентка зацікавлення своєю особою тоді, коли відкопанням цікавої мумії в Єгипті здобула не тільки наукову славу, але й життєве щастя.

Молодий дослідник і його гарна помічниця.

Коли мужеські учасники археологічного семінара присвячували свою увагу і пильність фліртам та спортам, одинока представниця жіночого полу, студентка Май Губард присвятилася студіям з такою пильністю і захопленням, що вкінці звернула вона на себе увагу молодого професора й наукового дослідника в одній особі.

Одного дня після закінчення семінара підійшов він до Май, взяв її за руку і адивившись їй пильно в очі, сказав:

— За чотири тижні виїжджаю на доручення фундації Рокфелера з науковою експедицією до Єгипту. Найкращого і найпильнішого слухача хочу взяти зі собою на свого асистента. Тим слухачем є ви, панно Губард, хочете?

Май Губард зачервоніла від радості, відповіла:

— Добре!

Недалеко „Долини Королів“ почали вони копати. Омаже, коли професорові не вдалося

нічого цікавого відкрити, Май Губард мала більше щастя. В місці, яке вона сама вибрала на трапів робітник-феллах своїм джаганом на якусь тверду кам'яну плиту, яка мала квадратну форму. По важких трудах вдалося відмурувати вхід до підземелля. Зворушена вийшла молода студентка з кишеньовою електричною лампою перша до підземелля. По середині побачила вона величезний кам'яний саркофаг. В ньому містилася, як згодом виявилось, прегарно збережена мумія. Папіруси, що були при мумії і гієрогліфи на саркофагу вказували, що це останки вельможі королівського роду, шановного Атемофіса, начального жерця бога Амона, який 2300 літ перед Христом ходив по єгипетській землі.

По довгих короходах з єгипетською владою, яка забороняла вивозити пам'ятки старовини і по заплаті відповідних датків на єгипетські наукові цілі та по ще більшим оподаткуванням дістав проф. Ферман (так називався археолог) дозвіл вивести мумію до Америки. З якнайбільшою обережністю і дбайливістю старого єгипетського пасажера примістили на кораблі і завезли до Нью-Йорку, щоб примістити його в Метрополітен-музей на прилюдний показ.

Як завжди, так теж і тепер мусіли оглянути мумію при допомозі апарату Рентгена. Такий дослід з апаратом виказав, що в мумії містяться якісь тверді предмети. Спеціальний препарат розвинув обережно опаски і тоді знайшли в мумії 36 плиток із чистого золота, на яких вивічені якісь цікаві гієрогліфи. Крім того було ще там сім смарагдів і рубінів величезної вичини. Камені не були шліфовані, зате були незвичайно гарні.

Помер б. пасажир „Титаніка“.

В Лондоні помер недавно Брюс Ісмей, один із пасажирів „Титаніка“, який встиг урятуватися з тої жахливої катастрофи і жалувати того ціле життя.

Ісмей був одним із адміністраторів корабельного товариства „Вайт Стар“, яке побудувало „Титаніка“. Закінченням будови морського велетня Ісмей так тішився, що рішив відбутися подорож у пошій виправі „ледитя океанів“.

Всім відомі подробиці жахливої трагедії, яка відбулася вночі на океані, удар з плаваючою льодовою горою, паніка, посвята і героїство корабельної залоги та частини публіки. Коли останній човен відбив від „Титаніка“, Ісмей скочив до нього і завдяки тому опинився в невеличкій гуртці людей, яким вдалося вирятуватися.

Та вчинок Ісмея викликав в Англії велике негодування. На нього, як на адміністратора

„Вайт Стар“ спадала відповідальність за те, що на „Титаніку“ не було відповідної кількості рятункових лодок. Прилюдна думка і преса зажадали, що Ісмей повинен був залишитися на пароплаві із капітаном і згинути разом із „Титаніком“.

Окрема комісія під проводом лорда Меслєя, перевела в цій справі слідство, вияснила всі подробиці катастрофи і реабілітувала Ісмея. Вона устійнула, що Ісмей відбував подорож як авіаційна приватна людина, а не як адміністратор „Вайт Стар“ і що не зробив ніякого нерозсудного вчинку, який стягав би на нього ганьбу. Однак полеміка тривала ще довго і тоді, коли минуло чверть століття, після смерті Ісмея, вона знову оживилася.

Кінові новинки.

МАЛЕНЬКА ШЕРЛІ ТЕМПЛЬ

заграє вперше разом із Віктором Мек Лєгленом у фільмі, оснований на повісті Редьярда Кіплінґа п. з. „Кім“. Дія фільму йде в Індії, серед цікавих сцен бунту індійців проти англійської влади.

НОВОГО ДЕТЕКТИВА

оглядатимемо у фільмі під цікавим нагородком: „Вважайте пильно, пане Мото!“ Крім китайського детектива Черлі Чена, Шерлока Гольмса й Вульдога Дрюммонда буде це черговий японський детектив м-р Мото, в інтерпретації Петера Льюра.

„Таваріш“, славу комедію Девала, побачимо небаром на полотні в інтерпретації Кльодет Кольбер, Чарльза Боас й Аніти Любе. Режисерував Анатоль Літвак.

„Пригоди Робін Гуда“ це заголовок нової фільми Ерроля Фліна, до якої вже відбуваються знімки у віддалі кількох кілометрів від Сакраменто. Цю фільму накручують зовсім новою системою у природних кольорах у 70 відсотках у пленерах та тільки 30 відс. в ателіє. На основі того можна вже зміркувати, що фільм буде визначатись незвичайним темпом, рухом та стильною акцією.

ГРЕТА ГАРБО ЗАГРОЖЕНА!

Так бодай твердять продуценти фільму „Ля Габанера“, яку накручують серед Канарійських Островів. Головну роль грає шведська співачка Зара Ліндер, схожача зіркою екрану, яка, як кажуть, має усі прикмети, щоб притримати славу неповторної дочки Грети Гарбо.

Вальт Дісней, відомий автор кольорових, рисункових короткометражників, викінчив саме недавно першу свою довгометражну фільму, виконану в цілості в природних барвах п. н. „Королева Сніжинка й 7 карликів“. Кошт цієї фільми, яка має 2500 метрів є 1.200.000 зол., з чого найбільше коштували рисівники, бо коло 80 прц. Прем'єра фільму відбудеться у нас на Різдво. Дісней заповів, що продукуватиме річно один довгометражник і 18 короткометражних рисінок.

Збіг обставин, який можна сміло назвати макабричним, мав місце недавно перед смертю Аделі Сандрок. До „Уфі“ надійшов лист, такого змісту: „Отсе залігую, чи Хв. Фірма не глядає за заступницею Аделі Сандрок? Я талановита, дуже схожа на Аделю...“ і т. д. Про цю несамоовиту історію писала вся німецька преса.

Фільму про світову виставу в Парижі, накручують... американці. Свідчилоб це про заспадність французької фільми. Проте справді таку фільму готувать Джемс Фітц Патрік, славноздомий „мандрівний ловець тем“ для виробництва „Метро Гольдвин Маєр“.

ВЕСЕЛЕ.

Непорозуміння.

Пана Шпильку кличе хтось до телефону:
— Галлю, тут Протяг!
— Там протяг? — каже Шпилька. — То замкніть двері.

В суді.

Злодій станув перед судом:
— Я вкрав цей годинник проти своєї волі.
— Суддя: В такім випадку посядьте всім днів також проти своєї волі.

Примірне подружжя.

— Ти вже знову помирилася зі своєю жінкою?

— Ще ні, але вже маю її мирові умовини: нова сукия, новий капелюх і подорож до Італії.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

БЕРЕЖАНІ.

СВЯТО 1. ЛИСТОПАДА У СТОЛИЦІ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ.

Гурток Прихильників Українського Мистецтва у Празі 30. м. м. влаштував у театральній залі „На Слупі“ Свято Листопада з такою програмою: „І. Кальнишевський у неволі“ — драм. поема Б. Ленкого з часів останнього руйнування Запорозької Січі і П. „Великий День“ — драм. поема Р. Купчинського з часів нашого зриву перед 19 роками. Песні вміло підібрали і гарно виконав Гурток при співучасті та під проводом талановитого артиста М. Гала. Мистецькі декорації молодого артиста-декоратора М. Михалевича доповнювали успіх цієї вистави, яка закінчилася спонтанним співом гімну „Ще не вмерла Україна“. Здається, що наша праська колонія вперше святкувала спільно і так достойно Свято Великого Листопада.

Другої днини, в неділю 31. жовтня, відбулися листопадові сходи в Українській Громаді у Празі, де прочитав реферат про значіння листопадових подій для розвитку загальної української державної ідеї У. Самчук. Попри інші точки була гарна надхнення деклямації п. Кузьмичевої із Закарпаття поєми Т. Шевченка „Чигирин“. Відспівання національного гімну закінчилися ці святочні сходи.

дк.

російськи, який запевнявав, що Волинь була, є й буде російська. Найменше мудрий був привіт якогось селянина мабуть із Золочівщини. Таки, бідачесько, прийшов аж сюди, щоб тут осмішитись. Дивно, що ніхто з тутешніх сянських „русских матадорів“ на зборах не промовляв ані зборів не витав. Як д-р Хиллак дав голос одному тутешньому „русскому“, то він тільки вийшов на сцену, помахав руками і сказав, що говорити не вміє і говорити не буде, вклонився та зійшов зі сцени...

По привітах прочитав д-р Хиллак резолюції, яких ніхто не чув, бо на сцені счинився рух і гамір та люди зачали виходити. В резолюціях була мова також про відомі речі, про руский народ, про Народний Дім у Львові і т. д.

Учасників у „Домі п. жовніра“ було до тисячки. „Русских“ між ними було найбільше дві сотки. Це було видно по тому, хто промови оплескував та хто співав „Пора за Русь“. Решта — це були наші люди, головно жінки із сусідніх сіл, які прийшли „подивитись на єпископа“.

І так наші „русські“ показали тут, у Сяноці, всю свою силу. Не велика вона й не грізна. Нам доводилось балакати між ін. з делегатом зі Станіславова, із симпатичним дідусям, який оповідав із жалем, що там де з нашими „русскими“, нема з ким працювати, нема людей. З „русскими“ на Лемківщині буде небажком те саме. Лемки будуть або свідомими українцями, або поляками. Москалями ніколи не будуть. Так мусить бути. Що непотрібне, що нездатне до життя — це мусить пропасти.

Бувший руский.

„Русский день“ у Сяноці.

В Сяноці святкували наші „русські“, або по народово-й державно-польському „староруські“, дня 31. жовтня та 1. листопада (р. 50-ліття філії общества ім. М. Качковського. Вже кілька днів наперед розліпили по місті афіші в російській та польській мові і розіслали по місцевих урядах спеціальні листи, в яких просили всіх ласкаво прийти на концерт, на державське богослуження в церкві та на скарбину.

Отже дня 31. жовтня відбувся в тутешній, катедральній „Соколі“ концерт, на якому співали як п'ять хорів з різних місцевостей, дирижував чотирьох диригентів та один композитор. Відспівали п'ять пісень в українській мові та одинадцять у російській. По концерті таки в селі „Сокола“ відбулась „танцювальна вечірка“.

Дня 1. листопада в 9. год. рано приїхав сюди зі своєї столиці в Риманові ап. адміністратор о. Яків Медвецький та відправив у державні торжественну Службу Божу, на якій був також староста, віцепрезидент суду, посол Моравський та посадики Сянока. Людей була кілька церква. Зійшлися із сусідніх сіл такі жінки, яким ніяке кацапство навіть і не в голові, щоб тільки побачити „єпископа“. Отже особа о. Медвецького стягнула людей до Сокола.

По Службі Божій усталив скоро зранжери із царським триколіором на руках та з п'ятьма „русскими“ студентів у рудих обшарпаних шапках людей у чвірки та повели їх ринком, головними вулицями до „Дому польського жовніра“ ніби далі „оглядати єпископа“. Тут, у „Домі польського жовніра“, відбувся академія та загальні збори товариства ім. Качковського. Збори ті отворив довшою солов'яково-плаксивою ні то промовою ні то проповіддю якийсь бородатий священник, з лица якого симпатичний. Алеж бо то промова була, промова, виголошена предтешиною мовою... Щось таке смішне рідко коли можна чути. Іа Богу, і найбільший гуморист навіть не після року чогось подібного не видумав би. Більше промовець увесь час живим і мертвим брешіть промови на почесного голову зборів о. Медвецького, якого прозивав увесь час „Превосходительством“, на що о. М. радо відказує, зараз поблагословив зібраних, вийшов на сцену і сів у своїх фіолетах на фотелі при столі; по його лівій руці сів д-р Хиллак, голова „РСО“ зі Львова, що й проводив академію та зборам, а далі по праворуч та ліворуч засіли інші „русські корифеї“. Ззаду за кафедру стояв мішаний хор. Розуміється, що найкраще виглядали в тому хорі дівчата та в наших вишиваних сорочках та запасах. Правда, що ані один чоловік не був у вишиваній сорочці. Зате бачили ми в церкві двох чоловіків у червоних московських рубашках...

І зачалися промови, переплітані співами „русских“ та з яких одну відспівали з московським виговором, і інші таки по нашому. Горішній намірею д-р Хиллак, після нього „найкращий руский учений“, д-р Василь Ваврик, якийсь господар Цибринський, славний редактор органу Іх Превосходительства.

Про що говорили ті промовці? От, про відомі речі, про які можна читати в кожному числі „Русского Голосу“ чи „Землі і Воли“ про історичні начала, про історичне імя та про інші святости. Ніяких звідомих з діяльності тутешньої філії общества ім. Качковського, ніяких рахунків, узагалі нічого не було. Ми тільки довідалися, що ціле товариство має в краю щось чотирнадцять тисяч членів.

Найкраще чистою українською мовою говорив д-р Ваврик; не дивота, він-жеж учитель української мови — говорив добре, з патосом, пристойно, не гаркав на українців, як це робить у своїх статтях по руських газетах чи календарях. Видно, що свою промову передумав і вивчив. Казав, що наш нарід у неволі... І що ми не повинні дати розбити себе на кілька народів... А хтож то, господиному*, помагав робити лемківську націю? Не знаєте?

По думці господина Ваврика найбільші великомученики, які колись були на світі, це ті, що були в Талергофі, а найбільшим чоловіком якого видада Галичина чи навіть ціла „Малороссія“, це Іван Наумович, який придумав аж чотири категоричні імперативи для свого народу: „молися, учися, трудися, трезвися“...

Василью Романовичу! Ви людина вчена, з вами можна поговорити, але — вибачте! — вас мучать дві психози, а саме: сліпа ненависть до народу, до якого належите, та мегаломанія до Талергофу... Ви мабуть від двадцяти років часописів не читаете, бо не знаєте, що діється там на Сході і що ще тепер там виробляє той „геніальний вождь народів“, творець свіжого московського націоналізму, той, до якого ви всі як не явля, то скрито, молитесь... Що вам і нам у Талергофі не було з медом, ми всі гаразд знаємо; але чим є Талергоф супроти того, що наш нарід перетерпів там на Сході за тих двадцять років!...

А щодо категоричних імперативів Наумовича, то порадьте, господиному, принайменше своїм синіцким коннаціоналам, щоб тут, на Бескиді, виписали собі великими буквами той четвертий імператив: „Трезвися!“

Редактор Цибринський накинувся по блаженськи на пок. Олександра Барвінського. Ціла та промова, в якій була бесіда і про Євшан-зілля і про все, що хочете, була свідомою обмеженістю й нещастям того „русского корифея“.

Д-р Хиллак назвав Лемківщину „заборомом проти українства“, нарікав на пок. Марію Глушкевич, що при кінці заохочився і пристав до українців та поставив о. Медвецького побіч Наумовича. Що пророк Івана Наумовича була колись для нашого народу хосенна, того ніхто не перечить, але не знаємо, чи о. Якову, як-не-як католицькому єрархові, було до лия сідати побіч людини, що покинула свою католицьку віру.

Після промов та співів були привіти від делегатів. Витав збори лемко аж знад Попраду, витав якийсь студент зі Львова на половину по російськи і по українськи та волиняк-хахол по

Делегація українських емігрантів у прем'єра.

ПАТ повідомляє:

В четвер 4. ц. м. прем. Славой-Складковський прийняв представників IV. зїзду делегатів Українського Центрального Комітету в Польщі. У склад делегації входили: ген. Сальський, голова У. Ц. К., М. Ковалевський і член управи У. Ц. К. д-р Петро Шкурат.

НЕВДАТНЕ ПОВСТАННЯ У ПАРАГВАЮ.

Частина парагвайської армії абунтувалася, ач мусіла відступити під напором вірних урядові військ і намагалась перейти на бразильську територію. Старшини, яких арештували повстанці, увільнені.

МАНДЖУ-КО СКАСУВАЛО ПРИВІЛЕЇ ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ.

ТОКІО, 4. II. ПАТ. Прем'єр Манджу-Ко Чанг-Чінг-Гуї заявив, що уряд рішив скасувати всі екстериторіальні привілеї, з яких до тепер користали в Манджу-Ко чужинці.

НОВА ПРОМОВА ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН, 4. II. ПАТ. З нагоди зїзду старих діячів націонал-соціалістичної партії у Мюнхені дня 8. ц. м. канц. Гітлер виголосить промову.

З відчитової салі.

Проф. д-р Василь Сімович: НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ.

Черговий виклад у Т-ві ім. П. Могили мав дуже актуальну справу за тематику, а саме: відповідь на пекуче питання наших днів: Куди йде в самому розвитку наша літературна мова? Прелегент подав коротко найголовніші напрямки у розвитку української мови від Копаревського, підкреслюючи деякі розбіжності у цьому напрямку між Наддніпрянщиною і Галичиною та зупинився ближче над сьогодинішніми мовними тенденціями. Вони або позитивні, зв. відповідають духові української мови, або навпаки йдуть, проти її законів і проти її будови. Перед слухачами проходили по черзі всякі штучні мовні страховища головно з ділянки флексії та словотвору (дуаліс типу: „дві голови“; відлісцільні йменники типу: „намагання до освітлення“; відміна: „повість, повісті“; наголос на -вання типу: „полювання“ й ін.) та врешті із складні відоме право „українською мовою не терпляться пасива“ типу: „мию було написано листа“. Автор підкреслює позитивні тенденції, як словотвір прикметників типу „лагідний, навчальний“ зам. „лагідний, навчальний“, „невидний“ зам. „невидимий“ і б. ін.

Виклад був виголошений із прикметною проф. Сімовичем живістю, популярністю й не кудив (як це значило на „граматичних“ викладах звикло дівчата) слухачів. Півторагодинної прелекції міг вислухати кожний із правдою цілющою та зрозумілою.

СПОМИНИ СОЛОВЕЦЬКОГО ЗАСЛАНЦЯ ОД-
НОГО З НАЙЧІЛЬНИШИХ СУЧАСНИХ БІЛО-
РУСЬКИХ ДІЯЧІВ ТА ПИСЬМЕННИКІВ
Ф. Р. АЛЯХНОВІЧ

ЦЯ КНИЖКА — ЦЕ ЧЕРГОВИЙ ДОКУМЕНТ
ТРАГІЧНОГО РОЗЧАРУВАННЯ ЛЮДИНИ, ЩО
ВІРИЛА У БОЛЬШЕВИКІВ.

ЦІНА КНИЖКИ 30Л. 1.20 — ПОЧТ. ПЕРЕСІЛКА 30 СОТ. ЗАМОВЛЯТИ У ВИДАВНИЦТВІ „ДІЛО“, ЛЬВІВ, РИНОК 10 АБО У ВСІХ КНИГАРНЯХ КРАЮ.

БЕРЛІН, 4. 11. ПАТ. В четвер виїхав до Риму амб. Рібентроп у характері надзвичайного амбасадора Німеччини.

— Курс модних танців для старших і молоді під проводом Тамари Панченко розпочинає Філія Союзу Українок Емігранток при вул. Бутовського 22. "Народний Дім", sali "Руського Касина" II. пов. Вписи і інформації там же від 2—5. листопада 1937., год. 5.30—7. веч.

— "Золоті Ворота" вже в продажі. — "Червона Калина". 2022

— Зібрання Фільологічної Секції НТШ відбудеться в суботу 6. ц. м. в год. 18.30 у бібліотеці НТШ — для обговорення плану видання староукраїнських житійних пам'яток і поришення актуальних справ Секції.

— Посвячення пам'ятника на могилі бл. п. Івана Белея. В неділю 7. ц. м. відбудеться на Личаківському цвинтарі, на полі вище 100 кроків від пам'ятника Івана Франка, посвячення пам'ятника на могилі бл. нач. редактора „Діла“, бл. п. Івана Белея. Видавнича Спілка „Діло“ запрошує на посвячення пам'ятника на могилі свого довголітнього редактора все українське громадянство Львова. Посвячення пам'ятника відбудеться в год. 11.30 вполудне.

— Покращення хреста на могилі доброчинних наших установ. В неділю 7. ц. м. в год. 12. впад. відбудеться на Личаківському цвинтарі (нале ч. 73) посвячення надгробного хреста на могилі померлого 18. серпня ц. р. бл. п. надрадника міської управи Спиридїона Баньковського, який своїм завіщанням установив Народню Лічницю генеральним ділчем та полишив низку записів у хосен різних наших культурно-освітніх і гуманітарних установ. На це посвячення запрошує Рада Товариства „Народня Лічниця“ своїх і друзів Покійного, обдаровані ним установи та найширші кола українського громадянства.

— Зміна локалію „Сільського Господаря“. Подібно українському громадянству до відома, що Крайове Господарське Товариство „Сільський Господар“ у Львові змінило від 1. XI. 4 р. локаль, а саме перенесло свої бюро з дому при Ринку 10 до дому „Дністра“, вул. Ізюмська 20, ліл. пов., тел. 230—53.

— Виклади в Українському Науковому Інституті в Берліні. В зимовому семестрі 1937/8 відбудуться в цьому інституті такі виклади: 8. ч. м. „Кредит і банківість на Україні“ — доц. д-па. іжк. Р. Димінський; 9. ч. м. „Запорізькі козаци, їх історія та організація“ — доц. д-р Б. Крушинський; 12. ч. м. „Україні, москалі і поляки в етнографічних взаєминах“ — проф. д-ї З. Кузеля; 16. ч. м. „Сучасна українська поезія“ — проф. д-р І. Мірчук.

— Припинення викладів у львівському університеті. Дня 3. ц. м. відбулося надзвичайне засідання академічного сенату, на якому розглянуто справу димісії ректора, проф. Кульчинського на знак протесту проти бучі, яку влаштували єврейські студенти підчас інавгурації академічного року. Сенат рішив одностайно димісії ректора не прийняти, тому, що ректор не мав змоги запобігти подіям, які обнизили повагу інавгураційної ароцистости. Одночасно сенат заявив, що всякі маніфестації, які захитують повагу університетської влади, не можуть бути толеровані без огляду на те, а якої випливають спонуки. Повідомлений про це проф. Кульчинський згодився застергати становище ректора, а 4. ц. м. вранці оголосив на університетських мурах оповіщення такого змісту: „До часу привернення повного коштовування для академічної влади“

ршив у кожному випадку насильства або повторення подій, що порушують порядок, користати з управління арт. 11. закону про академічні школи. Справу у викладавних салях, що є головною причиною неспокою, беру у свої руки і поладнаю її до двох тижнів. У зв'язку з тим причиною з нинішнім днем виклади і справи аж до відкликання." У зв'язку з кровавими заворушеннями припинив ректор теж виклади у політехніці.

— Кроваві демонстрації у політехніці. У четвер дійшло у львівській політехніці до антижидівських демонстрацій. На коридорі недалеко кабінету проф. Цисера побити кількох студентів-жидів, також на відділі інженерії. Попалося і одному студентові-полякові. Потурбованими занялася рятунокова станція, двох відвезли до шпиталю. Поліція розігнала на вул. Сапінги гуртки молоді, що збиралися біля політехніки.

— Заборонили відзнаку й однострій польської нац.-соціалістичної партії. М-ство внутрішніх справ відмовилось дати дозвіл носити однострій і відзнаку членам польської національно-соціалістичної партії. Відзнака ця це біло-червона свастика.

— Нові польські щоденники у Львові. Як повідомляє „Хвіля”, в найближчому часі почнуть у Львові виходити три нові польські щоденники. Один із них п. з. „Курєр Народови” мають видавати євдеки під патронатом б. сенатора і проф. Гломбінського. Другий щоденник має називатися „Дзєннік Народови”, причому буде мати радикально-клерикальну закраску, бо редагувати його мають: бувший людовий діяч кс. Пянісь і радний міста Золочева кс. Лагош. Часопис буде спиратись на капіталах п. Корфантого, видавця катовицької „Польонії”. Врешті третій щоденник буде органом ОЗОН-у, не маючи нічого спільного з існуючими вже у Львові польськими часописами.

— Аналіз харчових продуктів. Міське заведення провірки харчів у Львові перевело в жовтні ц. р. 1.225 аналіз харчових продуктів і передало 118 справ до суду. На 546 прибік молока 20 мало збиране молоко, 14 домішки води. На 176 прибік сметани 49 мало замало товщу. На 11 прибік сира 2 були зі згнітлого коров'ячого сира. На 257 прибік масла 5 було зароблених водою. У цинамоні заведення найшло дубову кору. На 29 прибік меду в 6-ох найшли забаргане води. Вино у 3-ох прибіках було фальшоване овочевим вином. Вода з міських водотягів не виявила ніяких змін.

— Пасажирський рух на лісових залізничних у Східній Галичині. М-ство комунікації признало концесію дирекції державних лісів на отворення пасажирського руху на лісових залізничних: Ворохта-Форошенка і Надвірна-Рафайлова. Залізничка з Ворохти до Форошенки іде на просторі 14 км., залізничка Надвірна-Рафайлова 34 км.

— **Новий костел.** У Германовичах, перемиського повіту, посвятали новозбудований костел. Посвятив єпископ д-р Томака, присутній був полк Бокиданін і делегат староства. Костел побудували в одному році при фінансовій допомозі перемиської єпископської капітули і управи т-ва східних земель.

— Що діялось в гімназії королеви Ядвиги? Перед окружним суддею Циганом станув у чотвер 4, ц. м. відповідальний редактор щоденника „Мали Дзєннік“, що його видають оо. Францискани в Непокалянові і львівський кореспондент Казимир Генрих Драневич, яких прокуратор притягнув до відповідальности за зневагу зі ст. 255 і 256 кк. Згаданий щоденник помістив три статті з гострими нападами на шкільну комісію, яка переводила антропометричні поміри між іншим у хлопчиків гімназії м. Сенжесенца і д-

вочій гімназії ім. королеви Ядвиги. Автор статтей закинув комісії, що дала показову лекцію порнографії та що дівчата мусять ставати перед комісією як живий товар. На ці статті zareagував у своїй мін. Святославський клянуци, що передає справу до суду. Кореспондент Драневич признався до авторства і покликав свідків на доказ, що дістав інформацію від достовірних осіб. Суддя відложив розправу.

— Нещасне кохання. 20-літній Юрко Матерниш, послугач в антиці Павла Зільберга у Тернополі, застрівся із револьверу, який вкрав із бюро антикаря, наймичку Євгенію Гавлюк і сам покінчив самогубством. Причина самогубства: нещасне кохання. Матерниш був жонатий, і як заповняє в листі, застрівся Гавлюкіну за угодою.

— Малина в листопаді, Гарна й сонячна осінь, сприяла в цьому році новому розвитку деяких овочевих дерев і кущів. У Рудах у деяких городах зацвіли і достигли тепер удруге малини.

— Арештують селян. В понеділок 1. ц. м. поліція арештувала в селі Вербові, пов. Березького Петра Костева і Дмитра Семчишина. Причина арештування невідома.

— **Грабунок.** В лісі коло Рожанки (Скільщина) на дружину гр.-кат. священника, Олену Левицьку, напало двох озброєних бандитів і стріляючи в повітря на пострах, зрабували їй 55 золотих.

— Влом на приходство у Страдчу. Вночі з 2. на 3. листопада ц. р. dokonano влому на приходство в Страдчу коло Львова і ограблено місцевого пароха о. Миколу Вояковського з річної вартості коло 1.000 зол. Вломники дісталися крізь вікно до кімнати, де в тім часі ніхто не спав. Злодійв сподіюшилася дружина о. пароха, пані Вояковська, що ненадійно авійшла зі світлом до кімнати. Треба зазначити, що на місяць перед вломом о. В. одержав анонімні погрози. Цікаве, за чим вломники шукали у фортепіані поміж нотами. Поліція веде слідство.

— Чотири залізничники в українських Кар-
пат... цього... живий... аліз-
Всі подивляють безконку- на з
стенці ренційно дешевий україн- на в
друський 5-ламповий супер ті в
ВЕЛИТ 38 ку
з магічним очком. ня
РАДІО ЕРГОН аж
Львів, вул. Сикстуська 48. до
тел. 117-32 ох-
що
30
48.
а-
я-
дан,

що головні туристичні шляхи будуть вільні від нових граничних загострених приписів.

— Українське пресове бюро в Нью Йорку організовано у вересні ц. р. під назвою „Українська Пресова Служба“. Бюро видало комунікат із заголовою, що буде стояти на незалежницькому ґрунті та обговорюватиме культурно-національні і політичні інтереси всіх українських земель та всіх українців у цілому світі.

— Залізна руда на Закарпатті В іршавському лівії на Закарпатті відкрито багаті зножа залізної руди, що містять в собі 50 прц. заліза. Більшу частину цієї руди замовили вже мадярські гуті.

„ТИ, ЩО СВИТИШ У ГОСТРИЙ БРАМІ“.
(„Кіно: „ХИМЕРА“.)

Катастрофа поспішного поїзду; на листі вбитих з'являється імя героя фільми, молодого інженіра-хіміка Ришарда. Та не зважаючи на те, його наречена Марія вірить, що він живе. Ришард живе справді — його вхопила з розбитого поїзду шайка злочинців, щоби змусити його зрадити винахід нового вибухового матеріалу. Спроби втечі не вдаються, а що він не хоче зрадити тайни, йому загрожує смерть. Рятую його, посвячуючи власне життя, членка шайки Ірма, що переходить глибоку духову еволюцію на шляху Ришардової нареченої, яка молиться перед чудотворним образом Остробрамської Богоматері у Вільні.

Не зважаючи на сензаційний сюжет, фільм виведена зі смаком: світліни — як у найкращих польських фільмах — містецькі, обіда раль добра, режисерія продумана і викинена фільма має миду музичну ілюстрацію (м. ін. хори аар-шавської опери і... міської газіні), кілька доб-рих психологічних моментів (зокрема душев-ний конфлікт Ірини), кілька веселих сцен та зі смаком проведено реалістично-моральну тенденцію: віри і покути.

(r)

Нашим боксерам бажаємо з нагоди їх першого прилюдного виступу і першого мистецького метчу яскравих спортивних успіхів та дальшої щирої праці.

В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринком 10